

**ПРАВИЛА ЗА ПОЛЗВАНЕ НА МЕРИ, ПАСИЩА И ЛИВАДИ НА
ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА ШУМЕН**

Правилата за ползване на пасищата, мерите и ливадите на територията на община Шумен са изготвени съгласно изискванията на Закона за собствеността и ползването на земеделските земи (чл.37о, ал.2, т.1- т.12) и съдържат:

- 1 . Перспективен експлоатационен план за паша;
2. Частите от мерите, пасищата и ливадите, предназначени за общо и за индивидуално ползване, и тяхното разграничаване;
3. Частите от мерите, пасищата и ливадите, предназначени предимно за косене;
4. Прокарите за селскостопански животни до местата за паша и водопоите;
5. Мерки за опазване, поддържане и подобряване на мерите, пасищата и ливадите, като почистване от храсти и друга нежелана растителност, противоерозионни мероприятия, наторяване, временни ограждения;
6. Ветеринарна профилактика;
7. Частите от мерите, пасищата и ливадите, предназначени за изкуствени пасища, за засяване с подходящи тревни смеси;
8. Построяване на навеси;
9. Въвеждане и редуване на парцелно ползване на пасищни комплекси;
10. Охрана;
11. Режим на ползване, забрани и ограничения в зависимост от конкретните дадености на топографски, почвени, климатични и други физически условия, и на развитието на животновъдството на територията на общината;
12. Карта за ползването на мерите, пасищата и ливадите по физически блокове, определени в Системата за идентификация на земеделските парцели.

I. ПЕРСПЕКТИВЕН ЕКСПЛОАТАЦИОНЕН ПЛАН ЗА ПАША

Перспективният експлоатационен план за паша е свързан с постигането на следните цели:

1. Дългосрочно ползване по предназначение на пасищата, мерите и ливадите, собственост на Община Шумен.
2. Опазване на биологичното разнообразие, опазване на пасищата от изоставяне, замърсяване и използването им като обработваема земя.
3. Поддържане на установените контакти между управляващи, учени и земеделски стопани с цел постигане на максимална ефективност при използване на мерите, пасищата и ливадите.

II. ЧАСТИ ОТ МЕРИТЕ, ПАСИЩАТА И ЛИВАДИТЕ, ПРЕДНАЗНАЧЕНИ ЗА ОБЩО И ЗА ИНДИВИДУАЛНО ПОЛЗВАНЕ, И ТЯХНОТО РАЗГРАНИЧАВАНЕ

Съгласно § 2д от ДР на ЗСПЗЗ „общо ползване” е традиционна практика на жителите от населеното място с дребни земеделски стопанства за пасищно животновъдство върху обществените мери и пасища, включително чрез образуване на едно или повече колективни стада.

При общо ползване Общинският съвет може да определя такса за ползване на общинските мери и пасища, приходите от която се използват за поддържането им.

Съгласно чл.37и, ал.3 от ЗСПЗЗ Общинският съвет определя с решение пасищата, мерите и ливадите за общо и индивидуално ползване. Списък на имотите за индивидуално ползване с категории за землището или за общината се обявява в Община Шумен и кметствата както и се публикува на интернет страницата на общината в срок до 1 март.

Съгласно чл.37о, ал.1,т.1 от ЗСПЗЗ Общински съвет Шумен определя с решение, прието с мнозинство от общия брой на съветниците: размера и местоположението на мерите, пасищата и ливадите за общо и за индивидуално ползване.

Съгласно чл.37о,ал. 8 от ЗСПЗЗ, Земеделски стопанин, включен в списъка може да получи заверено от кмета на общината, района, кметството копие на решението за определяне на ползването на мерите, пасищата и ливадите.

Пасищата, мерите и ливадите от общинския поземлен фонд се отдават под наем или аренда по реда на чл. 24а, ал. 2 на собственици или ползватели на животновъдни обекти с пасищни селскостопански животни, регистрирани в Интегрираната информационна система на БАБХ, съобразно броя и вида на регистрираните животни, по цена, определена по пазарен механизъм. Пасища, мери и ливади от общинския поземлен фонд се предоставят под наем или аренда на лица, които нямат данъчни задължения, както и задължения към Държавен фонд "Земеделие", държавния поземлен фонд, общинския поземлен фонд и за земи по чл. 37в, ал. 3, т. 2.

Пасищата, мерите и ливадите се разпределят между правоимащите, които имат регистрирани животновъдни обекти в съответното землище, съобразно броя и вида на регистрираните пасищни селскостопански животни, в зависимост от притежаваните или ползвани на правно основание пасища, мери и ливади, но не повече от 15 дка за 1 животинска единица в имоти от първа до седма категория и/или до 30 дка за 1 животинска единица в имоти от осма до десета категория. На правоимащите лица, които отглеждат говеда с предназначение за производство на месо и животни от местни (автохтонни) породи, се разпределят до 20 дка за 1 животинска единица в имоти от първа до седма категория и до 40 дка за 1 животинска единица в имоти от осма до десета категория. На правоимащите лица, отглеждащи говеда за мляко или месо, овце и/или кози, одобрени за подпомагане по дейностите от подмерки "Плащания за преминаване към биологично земеделие" и "Плащания за поддържане на биологично земеделие", включени в направление биологично животновъдство, се разпределят имоти до 0,15 животинска единица на хектар, независимо от категорията на имотите.

Лицата подават заявление, за стопанската 2023/2024г., по образец одобрен от министъра на земеделието и храните до кмета на Община Шумен в срок **до 10 март**, към което прилагат документи, определени в ППЗСПЗЗ.

Съгласно чл.37и, ал.6, 7, 8, 9 от ЗСПЗЗ, при разпределяне на пасищата за индивидуално ползване Кметът на общината назначава комисия, която определя необходимата за всеки кандидат площ по реда на чл.37и ал.4 от ЗСПЗЗ и разпределя имотите за всяко землище. При разпределението предимство имат кандидати, които до датата на разпределението са ползвали съответните имоти по договори с изтекъл срок. Останалите неразпределени имоти се разпределят по възходящ ред, като се започва от лицата, които притежават най-малко животински единици. Комисията съставя протокол за окончателното разпределение на имотите при наличие на необходимите площи **в срок до 1 май**.

При недостиг на пасища, мери и ливади от общинския поземлен фонд в землището към разпределените по реда на ал. 6 имоти съответната комисия извършва допълнително разпределение в съседно землище, което може да се намира в съседна община или област, и съставя протокол за окончателното разпределение на имотите в срок **до 1 юни**. Този ред се прилага до изчерпване на имотите от общинския поземлен фонд или до достигане на нормата по ал. 4. Разпределението се извършва последователно в съседното землище, община и област. Протоколът по ал. 6 или по ал. 7

се обявява в кметството и се публикува на интернет страницата на общината и може да се обжалва по отношение на площта на разпределените имоти в 14-дневен срок пред районния съд. Обжалването не спира изпълнението на протокола, освен ако съдът разпореди друго.

При недостиг на пасища, мери и ливади от общинския поземлен фонд след разпределението по ал. 7 в съответното и съседни землища, по заявление от правоимащото лице в срок до 10 юни, комисията по ал. 6 предоставя служебно на министъра на земеделието и храните или оправомощено от него лице протоколите по ал. 6 и/или ал. 7 и копие от заявлението за допълнително разпределение на имоти от държавния поземлен фонд.

Сключването на договори за наем или аренда за индивидуално ползване на пасищата, мерите и ливадите, с минимален срок 5 /пет/ стопански години, се извършва от Кмета на Община Шумен въз основа на протоколите на комисията по разпределение на свободните пасища мери и ливади от Общинския поземлен фонд, след заплащане на наемната или арендната цена по цена определена по пазарен механизъм. Договорите съдържат данните по чл.37и, ал. 1, 4, 6 и 7, и се регистрират в общинската служба по земеделие.

След разпределението по чл.37и, ал.6, ал.7 и ал.10 от ЗСПЗЗ свободните пасища мери ливади от ОПФ се отдават чрез търг съобразно чл.37и, ал.13 и ал. 14 от ЗСПЗЗ.

Съгласно чл. 37и, ал.13 ЗСПЗЗ, останалите свободни пасища, мери и ливади от общинския поземлен фонд се отдават под наем или аренда чрез търг, в който се допускат до участие само собственици на пасищни селскостопански животни, регистрирани в Интегрираната информационна система на БАБХ. Търговете се провеждат от кмета на общината. Договорите се сключват за една стопанска година.

Съгласно чл. 37и, ал.14 ЗСПЗЗ, останалите след провеждане на търга по ал. 13 свободни пасища, мери и ливади се отдават чрез търг на собственици на пасищни селскостопански животни и на лица, които поемат задължение да ги поддържат в добро земеделско и екологично състояние, по ред, определен в правилника за прилагане на закона. Договорите се сключват за една стопанска година.

Пасищата, мерите и ливадите от общинския поземлен фонд, за които са сключени наемни или арендни договори, не могат да се преотдават за ползване на трети лица.

III. ЧАСТИ ОТ МЕРИТЕ, ПАСИЩАТА И ЛИВАДИТЕ, ПРЕДНАЗНАЧЕНИ ПРЕДИМНО ЗА КОСЕНЕ

Частите от мерите и пасищата, предназначени за косене, са регламентирани в чл. 41, ал. 2 и ал. 3 от Наредба № 11 от 06.04.2009 г. за условията и реда за прилагане на мярка 214 „Агроекологични плащания” от Програма за развитие на селските райони за периода 2007 – 2013 година, издадена от Министъра на земеделието и храните:

Подпомаганите лица, които поддържат затревените площи чрез косене са длъжни да спазват изискванията по ал.1 и да извършват:

1. първата коситба в равнинните райони от 15 юни до 15 юли, а в планинските райони съгласно Наредбата за определяне на критериите за необлагодетелстваните райони и териториалния им обхват (ДВ, бр. 20 от 2008 г.) – в периода 30 юни до 15 август;

2. косенето ръчно или с косачки за бавно косене, като косят от центъра към периферията, а когато това не е възможно – от единия край към другия, като използват ниска скорост.

В случаите по ал.2, подпомаганите лица могат да извършват свободна паша на животни след последната коситба, с изключение на горските ливади, като спазват гъстота на животните до 1,5 ЖЕ/ха.

IV. ПРОКАРИТЕ ЗА СЕЛСКОСТОПАНСКИ ЖИВОТНИ ДО МЕСТАТА ЗА ПАША И ВОДОПОИТЕ

За прокари за отвеждането на селскостопански животни до местата за паша и водопои да се ползват съществуващите полски пътища или имотите с начин на трайно ползване „прокар”.

V. МЕРКИ ЗА ОПАЗВАНЕ, ПОДДЪРЖАНЕ И ПОДОБРЯВАНЕ НА МЕРИТЕ, ПАСИЩАТА И ЛИВАДИТЕ, КАТО ПОЧИСТВАНЕ ОТ ХРАСТИ И ДРУГА НЕЖЕЛАНА РАСТИТЕЛНОСТ, ПРОТИВОЕРОЗИОННИ МЕРОПРИЯТИЯ, НАТОРЯВАНЕ, ВРЕМЕННИ ОГРАЖДЕНИЯ

При ползването на мери, пасища и ливади е необходимо да се спазват и Условието за поддържане на земята в добро земеделско и екологично състояние и Националните стандарти, одобрени и определени със ЗАПОВЕД № РД 09-122 от 23.02.2015 година на Министеръа на земеделието и храните:

Национален стандарт 1.

Забранява се използването на минерални и органични азотосъдържащи торове в буферните ивици:

- с ширина минимум 5 метра на равнинни площи, по протежение на повърхностни водни обекти (реки, потоци, канали, езера, язовири, море), с изключение на оризовите клетки;
- с ширина минимум 10 метра на равнинни площи при торене с течна фракция на оборския тор;
- с ширина минимум 10 метра при торене на площи с наклон;
- с ширина минимум 50 метра при торене на площи с остър наклон.

Национален стандарт 2.

При използване на вода за напояване, земеделският стопанин трябва да притежава съответния документ за право на ползване (разрешително, договор и др.).

Национален стандарт 3.

Забранява се пряко и непряко отвеждане на вещества от Списък I и Списък II в подземните води (Приложение към НС 3.).

Национален стандарт 4.

В земеделското стопанство с уникален идентификационен номер и обработваеми площи над 5 ха е задължително в общата сеитбооборотна площ да се включат минимум 30% култури със слята повърхност, с изключение на площи за производство на тютюн.

Национален стандарт 5.

За ограничаване на ерозията на площи с наклон се прилага:

- за обработваеми земи - обработката на почвата се извършва перпендикулярно на склона или по хоризонталите;
- за трайни насаждения - укрепване на междуредията чрез затревяване частично/пълно, или засяване/засаждане с други култури, и/или обработката на почвата се извършва перпендикулярно на склона или по хоризонталите.

Национален стандарт 6.

Забранява се изгарянето на стърнищата.

Национален стандарт 7.

Задължително е да се запазват и поддържат съществуващите:

- полски граници (синори) в блока на земеделското стопанство и/или земеделския парцел;
- съществуващите трайни тераси в блока на земеделското стопанство и/или земеделския парцел;
- постоянни пасища, мери и ливади от навлизането на нежелана растителност - орлова папрат (*Pteridium aquilinum*), чемерика (*Veratrum spp.*), айлант (*Ailanthus altissima*) и аморфа (*Amorpha fruticosa*);

- живи плетове и дървета, които не се отрязват по време на размножителния период и периода на отглеждане при птиците (от 1 март до 31 юли).

Националните стандарти са задължителни за изпълнение от всички земеделски стопани, собственици и/или ползватели на земеделски земи, които ще получават подпомагане по различните схеми на Общата селскостопанска политика (ОСП), допълнителните национални плащания и следните мерки от Програмата за развитие на селските райони:

Националните стандарти за добро земеделско и екологично състояние на земята не отменят задълженията на собствениците или ползвателите на земеделски земи по Закона за опазване на земеделските земи, Закона за собствеността и ползването на земеделските земи и други нормативни актове.

VI. ВЕТЕРИНАРНА ПРОФИЛАКТИКА

Мерките за ветеринарна профилактика и борба срещу болестите по животните са посочени в Държавната профилактична програма за задължителните мерки за профилактика и борба срещу болестите по животните през 2016 г., съгласно чл.118, ал.1 от ЗВД.

При поява на заразна болест директора на Областна дирекция по безопасност на храните издава заповед, с която определя мерките за ограничаване и ликвидиране на болестта.

Постоянно действащите към областните управи и кметства на общини епизоотични комисии предприемат действия за изпълнение и контрол на взетите мерки за предотвратяване или ликвидиране на заболяването до стабилизирането на обстановката.

В зависимост от епизоотичната обстановка се провеждат мероприятия за обезвреждане на околната среда, почистване и райониране на пасищата, хигиенизиране на водопои или налагане на забрана върху използването им при необходимост. В обявените огнища на заразни болести се провеждат задължителни /текущи и заключителни/ дезинфекции, дезинсекции и дератизации предвидени в съответната наредба. Съгласно чл. 108, ал. 1 от ЗВД средствата за покриване на разходите, свързани с епизоотични рискове, ежегодно се осигуряват от бюджета на Министерство на земеделието и храните.

VII. ЧАСТИ ОТ МЕРИТЕ, ПАСИЩАТА И ЛИВАДИТЕ, ПРЕДНАЗНАЧЕНИ ЗА ИЗКУСТВЕНИ ПАСИЩА, ЗА ЗАСЯВАНЕ С ПОДХОДЯЩИ ТРЕВНИ СМЕСКИ

Определените за индивидуално ползване слабопродуктивни пасища – общинска собственост, следва в процеса на поддържането им в добро земеделско и екологично състояние за бъдат засявани с подходящи тревни смеси. Като слабопродуктивни пасища се класифицират постоянни пасища върху почви от 8-а и 9-а категория, които обикновено не са обект на агротехнически мерки и обикновено могат да се ползват за екстензивна паша и не се косят или се косят по екстензивен начин чрез паша. Екстензивна е пашата до една животинска единица на хектар. Частите от мерите, пасищата и ливадите, предназначени за изкуствени пасища се засяват с подходящи тревни смеси.

VIII. ПОСТРОЯВАНЕ НА НАВЕСИ

Построяването на навеси в мери и пасища се извършва съгласно изискванията на Наредба № 19 от 25.10.2012 г. за строителство в земеделските земи без промяна на предназначението им и ЗОЗЗ. Построяването на навеси по посочения ред е за сметка на ползвателя и се съгласува с Община Шумен.

IX. ВЪВЕЖДАНЕ И РЕДУВАНЕ НА ПАРЦЕЛНО ПОЛЗВАНЕ НА ПАСИЩНИ КОМПЛЕКСИ

Въвеждане и редуване на парцелно ползване на мерите, пасищата и ливадите е условие за поддържането им в добро земеделско и екологично състояние. Неравномерното изпасване и

утъпкване на тревите води до ликвидиране на тревната покривка, която е предпоставка за развитие на ерозионни процеси на почвата и намаляване на нейното плодородие.

Използването на мерите, пасищата и ливадите е системно и безсистемно (свободно). При системната паша се прилага парцелния принцип на паша, при който отделните парцели се изпасват последователно през 5 - 6 дни. Връщането към изпасаните парцели става след 3 до 6 месеца, през което време тревостоя се възстановява и се извършва биологическо самоочистване. Рационалното и щадящо използване на ливадите и пасищата е процес, който се контролира и регулира; дадена площ да се изпасва за не повече от 4 - 6 дни от говеда и 6 - 8 дни от овце; да се осигурява необходимото време за покой и израстване на тревите.

Броят на животните на единица площ да е съобразен с продуктивните възможности на пасищата и с вида на животните. През пролетта пашата да започва, когато пасищата са добре просъхнали, а през есента да се прекратява около месец преди настъпване на трайните застудявания, за да израснат тревите и се подготвят за успешно презимуване.

X. ОХРАНА

Ползвателите на пасища, мери и ливади от общинския поземлен фонд, определени за индивидуално ползване, организират охраната за своя сметка на предоставените им за ползване имоти, включени в договора за наем и/или за които са поели задължението да ги поддържат в добро земеделско и екологично състояние.

XI. РЕЖИМ НА ПОЛЗВАНЕ, ЗАБРАНИ И ОГРАНИЧЕНИЯ В ЗАВИСИМОСТ ОТ КОНКРЕТНИТЕ ДАДЕНОСТИ НА ТОПОГРАФСКИ, ПОЧВЕНИ, КЛИМАТИЧНИ И ДРУГИ ФИЗИЧЕСКИ УСЛОВИЯ, И НА РАЗВИТИЕТО НА ЖИВОТНОВЪДСТВОТО НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНАТА

Режим на Ползване:

Ползването на мерите, пасищата и ливадите да се извършва в съответствие с изискванията за дългосрочното им опазване и опазване на биологичното разнообразие, предотвратяване на изоставянето на пасищата и използването на земите за други цели.

Мерите, пасищата и ливадите, определени за общо ползване, се ползват безвъзмездно от всички лица, притежаващи животни, в съответствие с традиционната практика на жителите от населеното място с дребни земеделски стопанства за пасищно животновъдство върху обществените мери и пасища, включително чрез образуване на едно или повече колективни стада, съгласно § 2д от ЗСПЗЗ.

Мерите, пасищата и ливадите от общинския поземлен фонд, определени за индивидуално ползване, могат да се отдават под наем или аренда по реда на чл. 24а, ал. 6, т.4 от ЗСПЗЗ на собственици или ползватели на животновъдни обекти с пасищни селскостопански животни, регистрирани в Интегрираната информационна система на БАБХ, съобразно броя и вида на регистрираните животни, по процедурата, определена в чл. 37и от ЗСПЗЗ и чл. 98 и сл. от ППЗСПЗЗ. Срокът на договорите е 5 стопански години.

Останалите свободни пасища, мери и ливади от общинския поземлен фонд се отдават под наем чрез търг, в който се допускат до участие само собственици на пасищни селскостопански животни, регистрирани в Интегрираната информационна система на БАБХ, а договорите се сключват за една стопанска година.

Останалите след провеждане на търга по предходното изречение свободни пасища и мери се отдават под наем чрез търг на собственици на пасищни селскостопански животни и на лица, които поемат задължение да ги поддържат в добро земеделско и екологично състояние, а договорите се сключват за една стопанска година.

Задължения на Община Шумен при ползване на пасища, мери и ливади от общинския поземлен фонд, забрани и ограничения:

1. да осигури безпрепятствено ползване на общинските пасища, мери и ливади за извеждане на притежаваните от земеделските стопани животни;
2. да предоставя информация и методически указания на ползвателите, относно необходимите мероприятия по поддържане и опазване на пасищата, мерите и ливадите.

Задължения на ползвателите при ползване на пасища, мери и ливади от общинския поземлен фонд са следните:

1. Да поддържат мерите, пасищата и ливадите в добро земеделско и екологично състояние;
2. Да почистват мерите, пасищата и ливадите от нежелана храстовидна растителност и да се провежда борба с устойчиви растителни видове;
3. Да не променят предназначението и начина трайно ползване на пасищата, мерите и ливадите;
4. Да не допускат замърсяването на мерите, пасищата и ливадите с битови, строителни, производствени, опасни и други отпадъци;
5. Задължително да запазват съществуващите полски граници /синори/ в блока на земеделското стопанство и/или земеделски парцел;
6. Задължително да опазват площите в близост до гори от навлизането на дървесна и храстовидна растителност;
7. Да не палят сухи треви и храсти в пасищата, мерите и ливадите;
8. Да окосяват порасналата трева;
9. Да не ги наторяват с изкуствени торове и с утайки от пречистени отпадни води;
10. Да не извършват паша нощем и без пастир;
11. Да не извършват паша в горите граничеши с пасищата;
12. Да не допускат лагеруване на домашни животни в пасищата;
13. Да не извършват сеч на намиращите се върху отдадените под наем пасища, мери и ливади на отделно стоящи или групи дървета, без разрешение от оторизираните с това органи;
14. Да ги опазват от ерозия, заблатяване, засоляване и други увреждания;
15. Да не изграждат постройки с траен статут върху пасищата, мерите и ливадите;
16. Да не ги преотстъпват за ползване на трети лица;
17. Да не използват мерите, пасищата и ливадите за неземеделски нужди;
18. Да съпровождат стадото по пътя до пасището и се грижат за него или да ангажират и изрично посочат друго лице, което да извършва това от тяхно име и за тяхна сметка;
19. При агротехнически мероприятия като подсяване, торене, борба с плевелната растителност, отводняване и напояване, както и построяването на навеси се съгласуват с общинска администрация, а мероприятията по почистване на камъни и храсти - с кмета на населеното място;
20. Да не ограждат предоставените мери, пасища и ливади, или ограничават свободния достъп до тях.

XII. КАРТА ЗА ПОЛЗВАНЕТО НА МЕРИТЕ, ПАСИЩАТА И ЛИВАДИТЕ ПО ФИЗИЧЕСКИ БЛОКОВЕ, ОПРЕДЕЛЕНИ В СИСТЕМАТА ЗА ИДЕНТИФИКАЦИЯ НА ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ ПАРЦЕЛИ

За конкретни имоти с НТП по КК мери, пасища и ливади общинска собственост, които ще се отдават за ползване съгласно чл.37о, ал.2, т.12 от ЗСПЗЗ Община Шумен при необходимост може да направи справка в ОСЗ Шумен в кой физически блок попадат.

За неуредени в настоящите правила въпроси се прилагат действащото законодателство на Република България.